

Prestatiesubsidieovereenkomst bibliotheekwerk 2019

Deel 1: Beschrijving vijf kernfuncties openbaar bibliotheekwerk

In de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (Wsob) uit 2014 wordt het stelsel van bibliotheken en hun kernfuncties beschreven. De kernfuncties zijn:

1. Het ter beschikking stellen van kennis en informatie
2. Het bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie
3. Het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur
4. Het organiseren van ontmoeting en debat
5. Het laten kennis maken met kunst en cultuur

In deze aanvraag voor een budgetsubsidie van de Bibliotheek Langedijk voor het jaar 2019 worden de activiteiten en prestaties van de Bibliotheek Langedijk beschreven per genoemde kernfunctie.

De kernfuncties in de Wsob zijn gericht op activiteiten. De reguliere bedrijfsvoering (bv personeelsadministratie, huur gebouw) en de algemeen administratief ondersteunende werkzaamheden om deze activiteiten te verrichten komen door deze activiteitgerichtheid onvoldoende tot uitdrukking. Van belang is het daarom om op te nemen dat de Bibliotheek Langedijk zorgt voor een adequate en efficiënte (administratieve) ondersteuning en dat zij hierbij waar mogelijk of nodig samenwerkt met andere (bibliotheek)partijen en organisaties.

De situatie zoals hieronder beschreven geldt in de verbouwde Binding.

Kernfunctie 1 Het ter beschikking stellen van kennis en informatie

Van oudsher zijn het collectioneren, aanbieden en uitlenen van fysieke en digitale materialen de meest bekende, en in het oog springende bibliotheekactiviteiten.

Bij dit collectioneren wordt gebruik gemaakt van de dienstverlening van de Nederlandse Bibliotheek Dienst en wordt zoveel mogelijk aangesloten op provinciale en landelijke afspraken over de aanschaf van materialen. Dit laatste gebeurt om een zo goed mogelijke titelspreiding te garanderen. De Bibliotheek Langedijk heeft een collectie van rond de 40.000 materialen (boeken, dvd's, tijdschriften, spellen, speelgoed luisterboeken). De afschrijftermijn is 10 jaar. Bij het collectioneren wordt waar mogelijk rekening gehouden met lokale omstandigheden. Special aandacht is er voor materialen uit en over Langedijk. Voor mensen met een leesbeperking (slechtzienden, dyslectici) worden geschikte materialen (luisterboeken, daisy-roms, boeken in speciale letter) aangeschaft en aangeboden.

De Bibliotheek Langedijk maakt voor het uitlenen van eBooks gebruik van de landelijke collectie en de landelijke digitale dienstverlening van de Koninklijke Bibliotheek. Leden van de Bibliotheek Langedijk hebben toegang tot deze collectie. De landelijke collectie eBooks wordt door het rijk gefinancierd middels een korting op het gemeentefonds. De gemeente Langedijk heeft er voor gekozen deze korting door te berekenen aan de lokale bibliotheek.

Om de materialen in te werken, uit te lenen en vindbaar (catalogus) te maken is de Bibliotheek Langedijk aangesloten op het bibliotheekautomatiseringssysteem BicatWise. Dit systeem wordt ondersteund en beheert door de Provinciale Service Organisatie ProBiblio en is aangesloten op de landelijke digitale infrastructuur. Op deze manier kunnen gebruikers uit Langedijk onder meer materialen in heel Nederland zoeken en reserveren/lenen.

De materialen worden tijdens openingsuren uitgeleend. Met de verbouwing van de Binding is het aantal openingsuren van de bibliotheek sterk toegenomen. De bibliotheek is per week 23 uur onbemenst open (leden kunnen dan materialen lenen met de zelfbedieningsapparatuur) en tijdens

32 uur zijn medewerkers aanwezig om vragen te beantwoorden over het uitleenproces en de (landelijke) collectie. Het inhoudelijk en kwalitatief goed beantwoorden van deze vragen is van groot belang voor de bibliotheek en voor de mensen die de vragen stellen. Dit belang is verder toegenomen door de versterking van de doorverwijsfunctie van de bibliotheek onder meer op het gebied van taal en taalverwerving. Door de bezuinigingen van 2014 is het aantal beroepskrachten in de bibliotheek sterk afgenomen. De stijging van andere activiteiten en vormen van dienstverlening zorgen ervoor dat beroepskrachten veel minder dan voorheen in de uitleenbalie aanwezig kunnen zijn. Om dit personeelsprobleem op te lossen werkt de bibliotheek al een aantal jaren met een groot aantal vrijwilligers. Door deze vrijwilligers kan de bibliotheek de huidige dienstverlening aanbieden. Vrijwilligers zijn echter soms maar een gering aantal uur per week beschikbaar, ook verlaten zij om verschillende redenen soms de bibliotheek weer. Om continuïteit en kwaliteit in de directe dienstverlening te waarborgen is de aanwezigheid van een beroepskracht wiens belangrijkste taak het beantwoorden van vragen in de balie/uitleenruimte is tijdens de bemenste openingsuren noodzakelijk.

Voor mensen die niet zelfstandig naar de bibliotheek kunnen komen bestaat de dienstverlening Boekendienst aan Huis. Vrijwilligers brengen materialen bij deze mensen thuis. Deze vrijwilligers worden door een beroepskracht gecoördineerd. De dienstverlening wordt met regelmaat onder de aandacht gebracht via website, krant en samenwerkingspartners.

Kernfunctie 2 Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie

De collectie van de Bibliotheek Langedijk en de toegankelijkheid daarvan is één van de voornaamste middelen die de bibliotheek heeft om aan deze kernfunctie te voldoen. Daarnaast zijn er een aantal specifieke activiteiten te noemen die bijdragen aan deze kernfunctie.

Landelijk wordt door de gezamenlijke openbare bibliotheken de toegang tot belangrijke websites op het gebied van taal- en digitale ontwikkeling ingekocht, het zogenaamde basispakket e-content. Bezoekers en leden van de bibliotheek kunnen van deze websites gebruik maken. Dit geldt ook voor gebruikers en leden van de Bibliotheek Langedijk. In de bibliotheek worden deze websites toegankelijk gemaakt op de publiekspc's.

Deze websites worden georganiseerd gebruikt tijdens het wekelijkse Leren in de Bieb, het open leercentrum van de Bibliotheek Langedijk op de maandagavond. Vrijwilligers en een beroepskracht begeleiden laag taalvaardige bezoekers bij het gebruik van onder meer de educatieve websites zodat de bezoekers kunnen leren en oefenen.

Vier maal per jaar wordt de cursus Digisterker georganiseerd. Deze cursus richt zich speciaal op het leren omgaan met de digitale overheid. Cursisten leren in 4 bijeenkomsten onder meer hoe een DigiD moet worden aangevraagd en hoe men digitaal een afspraak met de gemeente Langedijk kan maken.

Wekelijks wordt, met vrijwilligers van Wonen plus Welzijn een zogenaamd tabletcafé georganiseerd. Bezoekers kunnen tijdens dit laagdrempelige inloopspreekuur vragen stellen over het gebruik van hun smartphone, tablet of laptop.

Mediawijsheid (het bewust en actief kunnen gebruiken en inzetten van alle beschikbare media – digitaal en analoog – om optimaal te kunnen deelnemen in de huidige samenleving en de kwaliteit van het leven te kunnen optimaliseren) is een belangrijk onderdeel van het jaarlijkse aanbod van de Bibliotheek Langedijk aan de scholen in de gemeente. Voorschool, basis- en voortgezet onderwijs kunnen kiezen uit een aantal programma's waarin mediawijsheid centraal staat (Voorschool: 2

programma's Basisonderwijs 5 Voortgezet Onderwijs 1). Deze programma's worden door een beroepskracht uitgevoerd, in de bibliotheek dan wel op de school.

Kernfunctie 3 Het bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur

Deze kernfunctie ligt sterk in het verlengde van kernfunctie 1. De collectie is de basis van kernfunctie 3 Zonder een goede collectie is deze functie niet goed in te vullen. De Bibliotheek Langedijk presenteert de aanwezige materialen op een dusdanige manier dat bezoekers geïnspireerd worden om materialen te lenen die misschien buiten hun al bestaande interesses liggen.

Naast het aanbieden van een collectie in een gebouw zijn er tal van activiteiten die onder deze kernfunctie vallen.

Om leesbevordering structureel aan te pakken en tevens om het leesplezier van kinderen te vergroten wordt jaarlijks een jaarprogramma aangeboden aan voorschool, het basis- en het voortgezet onderwijs. Uit dit jaarprogramma kunnen de scholen programma's kiezen die op school of in de bibliotheek worden uitgevoerd. Aan de voorschool worden 14 programma's aangeboden, aan het basisonderwijs 15 en aan het voortgezet onderwijs 5. De programma's gaan over leesbevordering, leesplezier en mediawijsheid. De programma's worden door een medewerker van de bibliotheek uitgevoerd. Alle scholen in de gemeente maken gebruik van deze dienstverlening. De programma's worden jaarlijks met de afnemers geëvalueerd en waar nodig aangepast.

Een nieuwe vorm van dienstverlening is de Bibliotheek op School. Hierbij wordt de collectie van de schoolbibliotheek gesaneerd door een medewerker van de Bibliotheek Langedijk. De collectie wordt daarna aangevuld met door de Bibliotheek Langedijk geadviseerde materialen en de totale collectie wordt ingevoerd in hetzelfde bibliotheekautomatiseringssysteem als dat van de bibliotheek. Alle kinderen van de school kunnen nu materialen lenen op de school. Het automatiseringssysteem maakt het mogelijk het leesgedrag en de leesvorderingen van individuele leerlingen in kaart te brengen. Wanneer dit door de leerkracht nodig wordt geacht kan daarop gehandeld worden. De jeugdbibliothecaris van de bibliotheek werkt 2 uur per week op de betreffende school en zorgt daar voor ondersteuning op het gebied van het leesonderwijs en de aanwezige collectie.

Hoe eerder kinderen in contact komen met boeken en hoe vroeger ouders weet hebben van het belang van voorlezen hoe beter het is. Daarom doet de Bibliotheek Langedijk mee aan het landelijke Boekstart programma. Door de gemeente Langedijk wordt een brief gestuurd naar ouders van pasgeboren kinderen. De brief wijst op het belang van (voor)lezen en met deze brief kunnen de ouders een abonnement voor hun kind en een goedkoper abonnement voor henzelf in de bibliotheek krijgen. De ouders ontvangen ook een koffertje met een boekje en foldermateriaal over (voor)lezen. In de bibliotheek is een speciale hoek met (boek)materialen voor baby's en jonge kinderen. Per jaar worden op deze manier zo'n 100 jonge kinderen lid van de bibliotheek.

Het project Samenlezen zorgt voor het voorlezen aan kinderen met een taalachterstand. In het meest ideale geval gebeurt dit voorlezen in de thuissituatie. Op deze manier leren ouders direct dat lezen en voorlezen van groot belang is voor de ontwikkeling van hun kind. Wanneer dit voorlezen in de thuissituatie niet mogelijk is ontvangen de ouders op een andere manier deze informatie. Leerkrachten die een taalachterstand opmerken zorgen voor het eerste contact met het gezin en het kind. Het voorlezen gebeurt door vrijwilligers. Het project, de vrijwilligers die voorlezen en hun scholing wordt gecoördineerd door een medewerker van de bibliotheek. Per jaar nemen zo'n 40 tot 50 kinderen deel aan het project.

Spel en speelgoed zijn net als boeken van belang voor de ontwikkeling van het (jonge) kind. De bibliotheek biedt dan ook een collectie spellen en speelgoed aan.

Sinds jaar en dag ondersteunt de bibliotheek de leeskringen in de gemeente. In een leeskring lezen een aantal mensen tegelijk hetzelfde boek en praten daarna met elkaar over hun ervaringen tijdens het lezen. Leeskringen zijn daarmee een belangrijke manier om in contact te komen met literatuur. Omdat er over het algemeen niet genoeg exemplaren van 1 titel voorradig zijn in de collectie verzorgt de bibliotheek op aanvraag de levering van titels die uit centrale collecties en andere bibliotheken komen. Ook wordt de achtergrondinformatie over het boek en de auteur verzorgd.

Kernfunctie 4 Organiseren van ontmoeting en debat

De Bibliotheek Langedijk is als één van de weinige voor iedereen vrij toegankelijke plekken in de gemeente door haar bestaan al een plek waar ontmoeting plaats kan vinden. Bij een groot aantal van de activiteiten van de andere kernfuncties is ontmoeting en debat een belangrijk secundair doel. Daarnaast zijn er nog een aantal zaken die speciaal voor deze kernfunctie bedoeld zijn.

De Bibliotheek Langedijk heeft haar toegankelijke ruimte zo ingericht dat die ruimte de mogelijkheid geeft aan mensen om in contact met elkaar te treden. In de ruimte bevinden zich zitjes. Natuurlijk is er een leestafel aanwezig met de bijbehorende abonnementen op kranten en tijdschriften.

In nauwe samenwerking met inwoners van de gemeente worden in co-creatie elk jaar een twintigtal kleinschalige bijeenkomsten georganiseerd over zeer verschillende onderwerpen en maatschappelijke thema's. Deze bijeenkomsten, die als overkoepelende naam "Lonkende Leestafel" hebben, worden verzorgd door inwoners met een hobby, specifieke kennis of een grote passie voor een onderwerp. De bijeenkomsten hebben het delen van kennis als doel. De coördinatie en promotie van de activiteit worden verzorgd door een medewerker van de bibliotheek.

Kernfunctie 5 Het laten kennis maken met kunst en cultuur

De Bibliotheek Langedijk is één van de weinige professionele organisaties in de gemeente die zich (ook) bezig houdt met kunst en cultuur. Van oudsher is dit een taak die bij het bibliotheekwerk is gaan horen en die daarom ook als kernfunctie is aangemerkt.

De Bibliotheek Langedijk verzorgt de coördinatie van de Cultuureducatie in de gemeente Langedijk. Zij zorgt voor het contact met Cultuurprimair, coördineert het in stand houden van het Cultuurnetwerk Langedijk en bewaakt de kwaliteit en voortgang van de in het project Cultuureducatie met Kwaliteit tot stand gekomen leerlijnen. De bibliotheek houdt de website die het cultuuraanbod in de gemeente Langedijk beschikbaar maakt voor belangstellenden technisch en inhoudelijk up to date. De bibliotheek organiseert voor deelnemers aan de website jaarlijks een dag waarop zij hun cursussen en trainingen kunnen presenteren.

Per jaar organiseert de Bibliotheek Langedijk vier lezingen op het gebied van kunst en cultuur.

In samenwerking met de andere huurders in de Binding worden er jaarlijks een aantal tentoonstellingen georganiseerd. Waar mogelijk wordt bij deze tentoonstellingen aandacht geschonken aan culturele en kunstzinnige uitingen in de gemeente.

De Bibliotheek organiseert jaarlijks twee lezingen op het specifieke gebied van de jeugdliteratuur. Een van de lezingen zal worden georganiseerd in samenwerking met het basisonderwijs en vindt plaats op de scholen. De andere lezing is voor een algemeen publiek en vindt plaats in de bibliotheek.

